

boven
Bol van rotskristal op een bronzen 'Goutte d'eau' tafel. © De kunstenaar. Foto: Gilles van den Abeele.

rechtsboven
Lage 'Solune' tafel, ontworpen ca. 1970, later uitgevoerd. Brons, geschilderd staal, 30 x 270 x 130 cm. Verkocht voor £ 75.000 (€ 105.045) bij Christie's Londen, 03-11-2015. © Christie's Images Ltd..

onder
Ado Chale voor een 'Lunaire' tafel in gegoten aluminium en versierd met bronzen bolsculpturen, 2013. © Foto: Didier Delmas.

Terechte schijnwerper op **Ado Chale**

Ado Chale, als kunstenaar een autodidact, beleefde zijn glorieperiode in de jaren 1960 en 1970. Zijn fameuze lage tafels van bewerkt metaal, met marqueterie van halfedelstenen, zag je staan in tal van chique interieurs, van Knokke-Heist tot Sint-Genesius-Rode. Daarna volgde een moeilijker periode, waarbij zijn ster wat verbleekte, maar sinds het begin van deze eeuw is hij weer in de gratie. Dankzij een handvol gepassioneerde liefhebbers en vooral zijn enthousiaste dochter Ilona, geniet het talent van Ado Chale nu de erkenning die het verdient. Er is trouwens zopas een eerste monografie over hem verschenen.

TEKST: CHRISTOPHE DOSOGNE

Ado Chale, of Adolphe Pelsener, zoals hij echt heet, werd in 1928 geboren in Brussel. Na een opleiding tot siersmid ging hij zich in de jaren 1950 wijden aan de zeefdrukreclame op geëmailleerde staalplaten. Tijdens een reis naar Duitsland raakte hij geboeid door de mineralogie, wat een sterke invloed zou hebben op zijn toekomstige werk. Zijn vrouw van Luxemburgse afkomst, Huguette Schaal (1929-2011), was een edelsteenskundige en deelde zijn passie. Ze moedigde hem ook aan in zijn werk. In 1961 opende Galerie Chale haar deuren, in de Livornostraat, in Brussel. In 1965 verhuisden ze naar een herenhuis aan de Louizalaan, waar ze bleven tot in 1985. Met zijn gevel in de vorm van een diamantkop, te danken aan de Belgische keramist Pierre Culot, en zijn decoratie te danken aan architect André Jacqumain, werd die nieuwe stek al snel een trekpleister. In de toonzaal werden de originele, door Ado Chale ontworpen meubelen van kostbare en zeldzame materialen gepresenteerd.

Prestigieuze opdrachten

Zijn vrouw was bijzonder vlot in de omgang. Ze deed veel voor de promotie van Belgische kun-

stenaars, zoals Olivier Strebelle (1927) en Emile Souply (1933), en Duitse ontwerpers, zoals Hadfried Rinke (1933), Heinrich Wildt en Gudrun Laves. Het was dankzij zijn vrouw dat Ado Chale in 1967 van architect Henri Montois (1920-2009) een bestelling kreeg voor het Hilton-hotel in Brussel: 25 lage tafels, met inlegwerk van marcasiet. Zijn ontwerpen konden op steeds meer belangstelling rekenen. Hij kreeg prestigieuze

Chale's handelsmerk?
Ontwerpen zonder
cirkels, vierkanten of
rechthoeken.

opdrachten, onder meer van het Belgische en Luxemburgse hof, maar ook van vooraanstaande figuren, zoals Albert Frère en Jacky Ickx, die aan het begin van de jaren 1970 de eerste twee door Ado Chale ontworpen bronzen tafels kocht. Van de met halfedelstenen ingelegde tafelbladen van epoxyhars uit zijn beginjaren evolueerde Ado Chale naar een steeds geraffineerdere stijl, om uiteindelijk in de jaren 1970 zijn creatieve hoogtepunt te bereiken.

Een heel apart design

Zijn handelsmerk? Ontwerpen zonder cirkels, vierkanten of rechthoeken. Geen klassieke vormen bij hem. Bekend is onder meer zijn bronzen waterdruppel 'Soleil Maya': "Er bestaan honderden exemplaren van, maar de afkoeling van het brons is een onvoorspelbaar proces, waardoor de uitkomst telkens weer anders is. Elk gegoten en gepolijst exemplaar is dus uniek, met zijn heel eigen sporen, nerven, littekens en ziel", aldus Ilona Chale. Zijn tafels ingelegd met een mozaïek van edelstenen en halfedelstenen vereisen engelengeduld. Als een heuse alchemist transformeert Ado Chale ook minder edele, organische, plantaardige materialen. Wereldberoemd zijn de mozaïeken van benen knopen, peperkorrels en paarlemoer.

Tocht door de woestijn

Ado Chale ligt tegenwoordig weer goed in de markt en het orderboekje van het kleine, door zijn dochter Ilona gerunde atelier is goed gevuld, maar dat was niet altijd zo. In de jaren 1980 was opzichtige luxe in de mode. Aan het einde van dat decennium kwam er echter een kentering. De decoratie werd soberder, zelfs minimalistisch. De stijl van Ado Chale raakte uit de mode en de opdrachten werden steeds schaarser. Pas in 2007 kreeg de markt weer belangstelling voor zijn werk. Het waren antiquairs en handelaars als Yves Gastou die als eersten het historische belang van zijn ontwerpen inzagen en ze beetje bij beetje aan de vergetelheid onttrokken. De hernieuwde belangstelling voor meubelen uit de seventies was daar zeker niet vreemd aan. Zijn bolvormige meubel van schist staat te boek als een van de honderd topstukken van het 20e-eeuwse design. Daarna volgden de veilingmeesters, onder meer Frédéric Chambre, die een veiling organiseerde in Brussel,

met bekende werken van Ado Chale. Die vond plaats in juni 2007, in de Salle des Beaux-Arts, aan de Zavel. Het geheel bracht bijna dubbel zoveel op als verwacht. De lage tafels gingen vlot van de hand voor meer dan € 30.000 het stuk, flink wat meer dan de richtprijs. De belangstelling voor het werk van de meester werd er alleen maar groter op, ook buiten België, onder meer in Parijs en New York.

Weer in de gratie

Sinds 2007 gaan geregeld stukken van Ado Chale onder de hamer. De resultaten laten zien dat zijn marktwaarde solide is. Vooral in Parijse en Londen veilingzalen is de belangstelling groot. Het record is voor een lage tafel van het type 'Solune' (ca. 1970): op 3 november 2015 bood een koper bij Christie's, in Londen, er £ 75.000 (€ 105.000) voor. Op 26 april 2012 ging bij Phillips de Pury & Co, in Londen, een bronzen lage tafel van de hand voor £ 85.000 (€ 103.000). De laatste veilingresultaten zijn 'schappelijker'. Zo werd op 22 mei laatstleden, bij Cornette de Saint Cyr, in Brussel, € 35.000 geboden voor een bronzen 'Goutte d'eau' van het eerder vermelde type, met zwart gelakte stalen poten (ca. 1970). Dat bod lag in de buurt van de laagste richtprijs. Op 27 april ging bij Piasa, in Parijs, een tafel van hars met ingelegd pyriet en zwart gekleurd metaal (1970) de deur uit voor € 50.000. De meester is niet echt meer actief, maar in het atelier in de Lensstraat kan men nog altijd modellen kopen die in reeksen van vijftig exemplaren werden gemaakt. Het atelier bevindt zich in de voormalige bijgebouwen van het door Victor Horta ontworpen Huis Witamer. Men kan er ook oude tafels laten restaureren.

linksboven

Uitzonderlijke lage tafel, ca. 1970. Hars en staal, 38 x 170 x 121 cm. Verkocht voor € 62.000 bij Cornette de Saint Cyr, Brussel, 25-11-2013. © Cornette.

boven

In brons gegoten schaal op een aluminium met tafelblad in gepolijst 'Relief d'agate'. © De kunstenaar. Foto: Gilles van den Abeele.

onder

La Cible, tafelblad in zwart hars ingelegd met een mozaïek in lamellen van been. © De kunstenaar. Foto: Gilles van den Abeele

links onder

Presentatie in 2013, op de patio van de Solvay-stallen, van de eerste genummerde tafelbladen van Chale. De 'Joséphine' in brons en aluminium werd in 50 exemplaren uitgevoerd. © De kunstenaar. Foto: Jean-François Jaussaud.

Meer weten

Bezoeken

'Ado Chale. Alchemist. Artisan. Designer'
Bozar
Brussel
www.bozar.be
t/m 24-09

Lezen

Ilona Chale, 'Ado Chale',
uitg. Aparté, Brussel, 2017,
ISBN 978-2-930327-41-9